

VENDIM
Nr.36, datë 26.7.2011

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	Anëtar i“ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i“ “
Petrit Plloçi	Anëtar i“ “
Sokol Sadushi	Anëtar i“ “
Sokol Berberi	Anëtar i“ “
Admir Thanza	Anëtar i“ “
Altina Xhoxhaj	Anëtare e “ “

me sekretare Blerina Çinari, në datë 13.1.2011 mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr. 43/28 Akti që i përket:

KËRKUES: Shoqëria “Rexhepi” sh.p.k., përfaqësuar me autorizim nga avokati Erald Topi.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Shoqëria “Tid” sh.p.k., përfaqësuar me autorizim nga avokati Dashmir Kore.

Këshilli i rregullimit të territorit të bashkisë Tiranë, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtuësëm me Kushtetutën, i vendimit nr.00-2009-1104, datë 20.11.2009 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/“f” dhe 134/“g” të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë; neni 6 i konventës europiane të të drejtave të njeriut (KEDNJ).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes, Altina Xhoxhaj, kërkuesin që kërkoi pranimin e kërkesës, subjektin e interesuar Shoqëria “TID” sh.p.k., që kërkoi rrëzimin e kërkesës dhe, pasi shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Me vendimin nr.587, datë 26.11.1997 të Këshillit të Rregullimit të Territorit (KRRT) të Bashkisë Tiranë, në emër të kërkuesit shoqëria “Rexhepi” sh.p.k., është miratuar leja për shesh ndërtimi për dy objekte në pronat e familjeve Berliku dhe Shameti. Në emër të kësaj shoqërie janë lëshuar edhe lejet e ndërtimit për këto dy objekte (vendimet: nr.684, datë 22.12.1997 dhe nr.505, datë 24.8.1998).

2. Me vendimin nr.554, datë 23.6.2000 të KRRT-së të Bashkisë Tiranë është vendosur zgjatja e afatit të lejes së miratuar në emër të shoqërisë “Rexhepi” sh.p.k.

3. Me vendimin nr.175, datë 9.5.2003 të KRRT-së të Bashkisë Tiranë, në emër të shoqërisë “TID” sh.p.k., është miratuar leja për shesh ndërtimi për dy objekte, në pronat e familjeve Alla, Toska dhe Kondo. Me vendimin nr.269, datë 28.05.2004 të KRRT-së të Bashkisë Tiranë është miratuar edhe leja e ndërtimit për këto objekte.

4. Kërkuesi i është drejtuar me padi gjykatës për anulimin e vendimeve nr.175, datë 09.05.2003 dhe nr.269, datë 28.05.2004 të KRRT-së të Bashkisë Tiranë, të dhëna në favor të shoqërisë “TID” sh.p.k., me pretendimin se trualli mbi të cilin do të ndërtohen këto objekte është ai për të cilin bën fjalë leja e ndërtimit e dhënë në favor të shoqërisë “Rexhepi” sh.p.k.

5. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr.320, datë 27.01.2005, ka vendosur pranimin e padisë dhe anulimin e akteve administrative: vendimet e KRRT-së të Bashkisë Tiranë nr.175, datë 9.5.2003 (për miratimin e sheshit të ndërtimit) dhe nr.269, datë 28.5.2004 (për miratimin e lejes së ndërtimit të objekteve 2,9 dhe 12 katëshe në pronën e familjeve Alla, Toska dhe Kondo), të nxjerra në favor të shoqërisë “TID” sh.p.k.

6. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr.600, datë 12.5.2005, ka vendosur ndryshimin e vendimit të mësipërm të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe rrëzimin e padisë si të pabazuar në prova dhe në ligj.

7. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë (Kolegji Civil), në dhomë këshillimi, me vendimin nr.00-2006-96 (511), datë 14.4.2006, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga pala paditëse shoqëria “Rexhepi” sh.p.k., për arsye se nuk përmban shkaqe nga ato që parashikon neni 472 i Kodit të Procedurës Civile (KPC).

8. Kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për rishikimin e vendimit nr.600, datë 12.05.2005 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe vendimit nr.00-2006-96 (511), datë 14.04.2006 të Kolegjit Civil.

9. Kolegji Civil, me vendimin nr.00-2009-1104, datë 20.11.2009, në dhomë këshillimi, ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim, të paraqitur nga shoqëria “Rexhepi” sh.p.k., për arsye se nuk përmban shkaqe nga ato që parashikon neni 494 i KPC-së.

10. Kërkuesi, shoqëria “Rexhepi” sh.p.k., i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me kërkesë për shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Civil që ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim, duke parashtruar në mënyrë të përmbledhur këto shkaqe:

i) Vendimi nuk argumenton përse nuk është shkak rishikimi vendimi penal i formës së prerë, i paraqitur nga kërkuesi, i cili rrëzon shkakun kryesor ku u bazuan Gjykata e Apelit Tiranë dhe Gjykata e Lartë për rrëzimin e padisë së kërkuesit. Mungesa e arsytimit i heq kërkuesit garancitë për realizimin e disa të drejtave të tjera kushtetuese, siç është e drejta e mbrojtjes, sepse nuk i jep mundësinë për të njohur argumentet dhe logjikën e gjyqtarëve dhe për të bërë prapësimet dhe argumentimet e tij.

ii) Kolegji Civil ka cenuar parimin e paanshmërisë në gjykim, sepse gjyqtarja SHB ka marrë pjesë si në kolegjin që ka shqyrtuar rekursin, ashtu edhe në kolegjin që ka shqyrtuar kërkesën për rishikim. Ndonëse kjo pjesëmarrje në të dyja rastet është në dhomë këshillimi, procesi është i tillë që në të dy dhomat është bërë vlerësim për rëndësinë juridike që ka për zgjidhjen e çështjes vlefshmëria e vendimit të KRRT-së për zgjatjen e afatit të lejes së ndërtimit.

11. Subjekti i interesuar, shoqëria “TID” sh.p.k., parashtron në argumentet e tij para Gjykatës:

- Çështja, nëse vendimi penal i paraqitur nga kërkuesi përbënte provë të re dhe shkak të mjaftueshëm për të vendosur rishikimin e vendimeve civile të formës së prerë, është zgjidhur me vendim të organit kompetent, Kolegji Civil.

- Për pretendimin për cenimin e parimit të paanshmërisë nga Kolegji Civil, pjesëmarrja e të njëjtit gjyqtar në përbërje të trupit gjykues në dhomë këshillimi në dy çështje të ndryshme, ndonëse janë shqyrtuar kërkesat e të njëjtit kërkues, nuk përbën proces të parregullt, pasi në këto faza të shqyrtimit të çështjes shqyrtohen vetëm kushtet e pranueshmërisë ose papranueshmërisë së kërkesës.

II

A. Për pretendimin për mosarsyetimin e vendimit

12. Kërkuesi pretendon cenimin e të drejtës për një proces të rregullt ligjor, si pasojë e mosarsyetimit të vendimit të Kolegjit Civil që ka vendosur mospranimin e kërkesës për

rishikimin e vendimeve të formës së prerë të gjykatave.

13. Gjykata vëren se e drejta për një proces të rregullt ligjor, që i garantohet individit nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar.

14. Garancitë kushtetuese për një proces të rregull ligjor janë të zbatueshme edhe në gjykimin përpara Gjykatës së Lartë. Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), në vendimet e saj ka theksuar se neni 6 i KEDNJ-së nuk i detyron shtetet kontraktuese të krijojnë gjykata apeli ose kasacioni. Megjithatë, sipas opinionit të kësaj gjykate, një shtet, i cili i krijon këto gjykata, duhet të sigurojë që personat, subjekt i ligjit, të gëzojnë përpara këtyre gjykatave garancitë themelore të përfshira në nenin 6 (*shih vendimin e GJEDNJ-së, në çështjen Marini v. Albania, datë 18.12.2007, § 120*).

15. Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë në nenin 142 sanksionon detyrimin e gjykatave të të gjitha niveleve për të arsyetuar vendimet e tyre. Funksion i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar. Nga ana tjetër, vetëm duke dhënë një vendim të arsyetuar mund të realizohet një kontroll publik i administrimit të drejtësisë. Gjykatat duhet të parashtrajnë në mënyrë të përmbledhur rrethanat e faktit, provat mbi të cilat bazohet vendimi, mënyrën e vlerësimit të këtyre provave, pra të tregojnë me qartësi të mjaftueshme arsyet mbi të cilat mbështesin vendimet e tyre. Vendimet gjyqësore që japin gjykatat e të gjitha niveleve, në përfundim të gjykimit, përbëjnë aktin procedural kryesor të të gjithë procesit gjyqësor. Ato përmbledhin dhe finalizojnë përfundimisht qëndrimet që mban gjykata lidhur me çështjen në gjykim (*shih vendimet nr.33, datë 8.12.2005 dhe nr.23, datë 4.11.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. GJEDNJ-ja ka theksuar se e drejta që i garantohet një ndërgjyqësi prej nenit 6 të KEDNJ-së përfshin edhe të drejtën për arsyetimin e vendimeve të dhëna nga gjykata për çështjen e tij. Sidoqoftë ky detyrim nuk mund të interpretohet sikur kërkohet arsyetim i detajuar për çdo pretendim të palëve ndërgjyqëse. Detyrimi, për të arsyetuar vendimin, varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimin e GJEDNJ-së në çështjen Marini v. Shqipërisë, datë 18 dhjetor 2007, § 105*).

17. Gjykata vëren se kërkesa për rishikim përfaqëson një formë të veçantë ankimi, një mjet i jashtëzakonshëm, me anë të të cilit kërkohet rishikimi i një vendimi të formës së prerë të gjykatës. Nëpërmjet këtij mjeti ankimi mund të hapet një gjykim i mbyllur në mënyrë përfundimtare nga gjykata. Kërkesa për rishikim ushtrohet për shkaqe që qëndrojnë jashtë procesit të themelit, që do të thotë për fakte, prova, rrethana ose ngjarje për të cilat pala nuk kishte dijeni, nuk kishin ndodhur ose nuk ishin vërtetuar gjatë procesit gjyqësor dhe që kanë ndikuar në dhënien e vendimit në fjalë.

18. Duke qenë një mjet i jashtëzakonshëm, pasi ka për objekt një vendim të formës së prerë, me autoritetin e gjësë së gjykuar, pala e interesuar mund të kërkojë rishikimin e një vendimi gjyqësor vetëm për një numër të kufizuar shkaqesh, të parashikuara shprehimisht nga dispozitat procedurale përkatëse.

19. Bazuar në dispozitat e KPC-së, kërkesa për rishikim paraqitet në Gjykatën e Lartë (neni 497 i KPC-së) dhe kur kjo kërkesë është bërë jashtë rasteve të përcaktuara në nenin 494 të këtij Kodi ose kur është bërë nga ata që nuk e kanë këtë të drejtë, si dhe kur rezulton haptazi e pambështetur, gjykata vendos mospranimin e saj (neni 498 i KPC-së). Një verifikim i tillë i kërkesës, nëse i plotëson ose jo kushtet për shqyrtim, është atribut i dhomës së këshillimit dhe jo i seancës gjyqësore. Gjykata ka theksuar se kjo veprimtari seleksionuese e dhomës së këshillimit nuk është një shkellje e të drejtës së palëve për t'iu drejtuar gjykatës, por është një veprimtari e domosdoshme në funksion të aksesit në gjykatë vetëm të atyre çështjeve që i parashikon ligji, duke lënë jashtë përzgjedhjes kërkesat e paarsyeshme dhe haptazi të pambështetura në ligj (*shih vendimet nr.4, datë 25.02.2009 dhe nr.7, datë 7.3.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Dhoma e këshillimit në Gjykatën e Lartë si për pranimin ashtu edhe për mospranimin e ankimit, nëpërmjet arsyetimit të vendimeve të saj luan rolin e një filtri paraeliminues të këtyre

kërkesave. Sigurisht, që palët përpara kësaj trupe gjyqësore, në një numër të madh rastesh prima facie i plotësojnë formalisht kriteret që kërkesa e tyre të shkojë në seancë publike, por kjo nuk mund ta deformojë funksionin vlerësues të dhomës së këshillimit. Gjykata vëren se, pavarësisht konfondimit ligjor që mund të vihet re në praktikë ndërmjet shqyrtimit të çështjes nga dhoma e këshillimit apo nga kolegji në seancë gjyqësore, është një moment i rëndësishëm për procesin e rishikimit, gjatë të cilit dhoma e këshillimit ushtron, sipas nenit 498 të KPC-së, një kompetencë për vlerësimin në thelb të kërkesës që “rezulton haptazi e pambështetur” (*shih vendimin nr.4, datë 25.2.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Gjykata vëren se kërkuesi kërkoj rishikimin e vendimeve të formës së prerë të gjykatave, duke paraqitur si provë të re, në kuptim të nenit 494/a të KPC-së, vendimin nr.99, datë 8.2.2006 të Gjykatës së Apelit Tiranë që pushoi çështjen penale në ngarkim të shtetases JSH, e akuzuar për falsifikimin e vendimit për zgjatjen e lejes së ndërtimit të dhënë në favor të kërkuetit.

22. Duke pasur parasysh qëllimin dhe natyrën e këtij mjeti të veçantë ankimi, Gjykata vëren se mospranimi i kërkesës për rishikim i heq përfundimisht palës mundësinë për rihapjen e procesit gjyqësor. Për këtë arsye është e nevojshme që dhoma e këshillimit të japë një vendim të arsyetuar për shkaqet që e kanë çuar atë në marrjen e një vendimi të tillë. Kërkesat e një procesi të rregullt ligjor mund të plotësohen edhe me një arsyetim të kufizuar të këtyre vendimeve.

23. Për çështjen konkrete në shqyrtim, Gjykata vlerëson se formulimi formal i vendimit nr.00-2009-1104, datë 20.11.2009 të Kolegjit Civil se “kërkesa për rishikim nuk përmban shkaqe nga ato që parashikon neni 494 i KPC-së”, nuk ka respektuar standardet për një proces të rregullt ligjor. Kolegji Civil duhej të arsyetonte përse vendimi penal i formës së prerë, i paraqitur si provë e re nga kërkuesi, nuk përbënte shkak rishikimi në kuptim të nenit 494/a të KPC-së.

24. Për sa më sipër, pretendimi i kërkuetit për parregullsinë e procesit ligjor, për shkak të mosarsyetimit të vendimit të Kolegjit Civil që ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim, është i bazuar.

B. Për pretendimin për cenimin e parimit të paanshmërisë

25. Kërkuesi pretendon cenimin e parimit të paanshmërisë në gjykim, për arsye se i njëjti gjyqtar i Gjykatës së Lartë ka marrë pjesë si në kolegjin që ka shqyrtuar rekursin e paraqitur prej tij, ashtu dhe në kolegjin që ka shqyrtuar kërkesën për rishikim.

26. Gjykata ka theksuar, në jurisprudencën e saj, se gjykimi nga një gjykatë e paanshme është një nga elementet e rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, sanksionuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së.

27. Në shtetin e së drejtës kërkesa për një gjykim të paanshëm merr rëndësi të veçantë në funksion të besimit në dhënien e drejtësisë, që në shoqëritë demokratike duhet ta krijojnë në çdo rast jo vetëm palët në gjykim, por dhe çdo qytetar i thjeshtë. Parimi i paanshmërisë ka në vetvete elementin e vet subjektiv, i cili lidhet ngushtë me bindjen e brendshme që krijon gjyqtari për zgjidhjen e çështjes në gjykim, si dhe elementin objektiv me të cilin kuptohet dhënia e garancive të nevojshme për gjykim të paanshëm nga vetë gjykata, përmes mënjanimi prej saj të çdo dyshimi të përligjur në këtë drejtim. Ndër të tjera, gjykata duhet të jetë e kujdesshme dhe të marrë parasysh veçanërisht problemin e përbërjes së trupit gjykues, në mënyrë që të mënjanohen nga gjykimi i çështjes gjyqtarët që nuk kanë garancitë e kërkuara për paanshmëri në kuptimin objektiv (*shih vendimet nr.12, datë 13.4.2007 dhe nr.21, datë 29. 4.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Jurisprudenca e deritanishme e Gjykatës ka evidentuar se parimi i paanshmërisë në gjykim, edhe në këndvështrim të përbërjes së trupit gjykues, duhet të respektohet në çdo shkallë të gjykimit, duke mos përjashtuar as shqyrtimin e çështjes në dhomën e këshillimit të Gjykatës së Lartë. Për Gjykatën është konsideruar “gjykatë e njëanshme” trupi gjykues, në përbërje të të cilit ka qenë i pranishëm qoftë edhe vetëm një gjyqtar, i cili, në këndvështrimin objektiv, nuk jepte garanci për një gjykim të paanshëm. Gjykata ka theksuar se thjesht dhe vetëm pjesëmarrja e një ose më shumë gjyqtarëve në një procedim të mëparshëm, pavarësisht nga ndikimi i pranisë dhe i mendimit të tyre në të gjithë trupin gjykues, është një arsye e mjaftueshme dhe njëkohësisht një garanci më pak për kërkuetin, tek i cili është krijuar dyshimi i bazuar se gjykata nuk ka qenë e

paanshme në shqyrtimin e kësaj çështjeje (*shih vendimet 48, datë 30.07.1999; nr.1, datë 25.01.2010 dhe nr.21, datë 29.04.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

29. Në rastin në shqyrtim, kërkuesi ka vënë në dyshim paanshmërinë e gjyqtarës SHB, për arsye se kjo gjyqtare ka marrë pjesë si në përbërje të kolegjit që ka vendosur në dhomë këshillimi mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi, ashtu edhe në kolegjin që ka vendosur në dhomë këshillimi mospranimin e kërkesës për rishikim.

30. Gjykata thekson se një fakt i tillë, i pranishëm së të njëjtit gjyqtar në të dy këto kolegje të Gjykatës së Lartë, nuk sjell a priori cenim të parimit të paanshmërisë. Për pasojë, respektimi i parimit të paanshmërisë në gjykim duhet të shqyrtohet nga këndvështrimi i testit objektiv, pra nëse ekzistojnë fakte bindëse, të cilat ngjallin dyshim legjitim se kjo gjyqtare nuk ka qenë e paanshme.

31. Bazuar në nenin 72/4 të KPC-së, një nga rastet për përjashtimin e gjyqtarit nga gjykimi është kur ai ka marrë pjesë në gjykimin e çështjes në një shkallë tjetër të procesit. Kjo dispozitë kërkon përjashtimin e gjyqtarit që ndodhet në situatën kur i duhet të përshkojë të njëjtin itinerar logjik që ka ndjekur tashmë në një gjykim të mëparshëm për të njëjtën çështje gjyqësore. Dyshimi i mundshëm për paanshmërinë e gjyqtarit mund të ngrihet në hipotezën se gjyqtari është shprehur në një procedim tjetër me një vlerësim që ka të bëjë me përmbajtjen e të njëjtit fakt, në lidhje me të njëjtin subjekt, pra në rastin kur gjyqtari ka manifestuar bindjen e tij në një shkallë tjetër të procesit.

32. Gjykata vëren se pjesëmarrja e të njëjtit gjyqtar, në të dyja kolegjet e Gjykatës së Lartë, ka qenë në dhomë këshillimi. Bazuar në dispozitat procedurale që rregullojnë procedurat e rekursit dhe kërkesës për rishikim, Gjykata vëren se Kolegji i Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, verifikon legjitimitetin e kërkuesit, bazueshmërinë në ligj të ankimit, si dhe praninë e kriterëve ligjore për kalimin e çështjes në seancë gjyqësore. Gjyqtarit që shqyrton, në dhomë këshillimi, nëse kërkesa për rishikim plotëson ose jo kriteret ligjore, nuk i duhet të përshkojë të njëjtin itinerar logjik, të ndjekur më parë prej tij, gjatë shqyrtimit në dhomë këshillimi të plotësimit ose jo të kërkesave ligjore nga rekursi i paraqitur nga i njëjti kërkues.

33. Gjykata vlerëson se pjesëmarrja e të njëjtës gjyqtare në dy Kolegje të Gjykatës së Lartë, që kanë vendosur në dhomë këshillimi për kërkesat e paraqitura nga kërkuesi, nga pikëpamja e testit objektiv nuk përbën shkak për të vënë në dyshim paanshmërinë e kësaj gjyqtare në gjykimin e kërkesës për rishikim.

34. Për sa më sipër pretendimi i kërkuesit për parregullsinë e procesit ligjor, për shkak të mosrespektimit të parimit të paanshmërisë në gjykimin në Gjykatën e Lartë, është i pabazuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f” dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 dhe 77 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Shfuqizimin, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, të vendimit nr.00-2009-1104, datë 20.11.2009 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

- Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Xhezair Zaganjori, Vladimir Kristo, Petrit Plloçi, Admir Thanza

Anëtarë kundër: Sokol Berberi, Altina Xhoxhaj, Sokol Sadushi.

MENDIM PAKICE

Jemi kundër vendimit të shumicës për pranimin e kërkesës dhe shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, për këto arsye:

Në arsyetimin e saj shumica ka konkluduar se mosarsyetimi i vendimit të marrë në dhomë këshillimi nga Kolegji Gjykatës së Lartë, për mospranimin e kërkesës për rishikim, ka cenuar të drejtën e kërkuarit për një proces të rregullt ligjor.

Në jurisprudencën e saj Gjykata ka vënë theksin në respektimin e kërkesës kushtetuese për arsyetimin e vendimeve gjyqësore, si një nga elementet e të drejtës për një proces të rregullt ligjor. Neni 142 i Kushtetutës sanksionon detyrimin e gjykatave për të arsyetuar vendimet e tyre, pra ato duhet të parashtojnë në mënyrë të përmbledhur rethanat e faktit, provat mbi të cilat bazohet vendimi, mënyrën e vlerësimit të këtyre provave, pra të tregojnë me qartësi të mjaftueshme arsyet mbi të cilat mbështesin vendimet e tyre. Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut ka theksuar, gjithashtu, se e drejta, që i garantohet një ndërgjyqësi prej nenit 6 të KEDNJ-së, përfshin edhe të drejtën për arsyetimin e vendimeve të dhëna nga gjykata për çështjen e tij. Por kjo Gjykatë thekson, gjithashtu, (siç përmendet në arsyetimin e shumicës) se ky detyrim nuk mund të interpretohet sikur kërkohet arsyetim i detajuar për çdo pretendim të palëve ndërgjyqëse dhe se detyrimi për të arsyetuar vendimin varet nga natyra e vendimit në fjalë (*vendimi i GJEDNJ-së në çështjen Marini v. Shqipërisë, datë 18 dhjetor 2007, § 105*).

Bazuar në dispozitat e KPC-së, kërkesa për rishikimin e një vendimi civil të formës së prerë, ashtu si edhe rekursi, shqyrtohet nga Kolegji Civil, në dhomën e këshillimit, pa pjesëmarrjen e palëve. Ky Kolegj, në këtë fazë të shqyrtimit, verifikon legjitimitetin e kërkuarit, bazueshmërinë në ligj dhe në prova të rekursit ose kërkesës për rishikim, si dhe praninë e kriterëve ligjorë për shqyrtimin në seancë gjyqësore. Kur rekursi ose kërkesa për rishikim është bërë jashtë rasteve të përcaktuara në dispozitën përkatëse të KPC-së (neni 472 ose 494) ose kur është bërë nga ata që nuk e kanë këtë të drejtë, si dhe kur rezulton haptazi e pambështetur, Kolegji vendos mospranimin e rekursit/kërkesës për rishikim.

Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka konkluduar se një verifikim i tillë i kërkesës, nëse i plotëson ose jo kushtet për shqyrtim, është atribut i dhomës së këshillimit dhe jo i seancës gjyqësore. Në këtë rast, sikundër për pranimin ashtu edhe për mospranimin e kërkesës, dhoma e këshillimit nëpërmjet arsyetimit të vendimeve të saj luan rolin e një filtri paraeliminatory të kërkesave që i drejtohen Gjykatës së Lartë.

Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se e gjithë kjo veprimtari seleksionuese e dhomës së këshillimit nuk është një shkelje e të drejtës së palëve për t'iu drejtuar gjykatës, por është një veprimtari e domosdoshme në funksion të aksesit në gjykatë vetëm të atyre çështjeve që i parashikon ligji, duke lënë jashtë përzgjedhjes kërkesat e paarsyeshme dhe haptazi të pambështetura në ligj. Kur kërkesat e ligjit për kalimin në seancë nuk janë plotësuar, dhoma e këshillimit vendos mospranimin e kërkesës për rishikim, por nëse këto kritere plotësohen, gjykata nuk mund të vendosë drejtpërdrejt prishjen e vendimit, pa respektuar parimet kushtetuese të dëgjimit të palëve e të barazisë së mjeteve. Nga ana tjetër, për sa i përket shqyrtimit paraprak mbi vetë rëndësinë e provës së re, Gjykata ka theksuar se ky gjykim është kompetencë vetëm e trupës së gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, dhe nuk mund të bëhet pjesë e kontrollit kushtetues që zhvillon kjo Gjykatë (*shih vendimet nr.4, datë 25.2.2009 dhe nr.7, datë 7.3.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

Nga praktika që ndiqet në Gjykatën e Lartë për arsyetimin e vendimeve të marra në dhomë këshillimi vërehet se, përgjithësisht, këto vendime kanë një formulim të llojit “rekursi/kërkesa për rishikim nuk përmban shkaqe nga ato që parashikon neni ... i KPC-së”.

Në lidhje me detyrimin për arsyetimin e vendimeve të dhomës së këshillimit, që vendosin mospranimin e rekursit, Gjykata është shprehur, në jurisprudencën e saj, se ky lloj arsyetimi i këtyre vendimeve nuk paraqet ndonjë mangësi, e cila mund të ndikojë negativisht në këtë drejtim. Sipas Gjykatës kjo formë arsyetimi është tashmë e konsoliduar në praktikën e Gjykatës së Lartë, përderisa shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit nga ana e kolegjeve të saj gjatë shqyrtimit të tij paraprak në dhomën e këshillimit (shih vendimin nr.35, datë 5.3.2002 të Gjykatës Kushtetuese).

GJEDNJ-ja vëren, gjithashtu, se arsyetimi i kufizuar i dhënë nga Gjykata e Lartë në formulën e saj të vendimeve de plano, tregon megjithatë se kërkuesi nuk kishte ngritur ndonjë nga shkaqet ligjore të parashikuara në dispozitat përkatëse ligjore, që është një kërkesë pranueshmërie për ankimin. GJEDNJ-ja vëren se aty ku një gjykatë e lartë refuzon të pranojë një çështje mbi bazën se nuk ka shkaqe ligjore një arsyetim shumë i kufizuar mund të kënaqë kërkesat e nenit 6 të KEDNJ-së (*vendimet e GJEDNJ-së në çështjen Marini v. Shqipërisë, datë 7 Korrik 2008, § 106; në çështjen Mishqjoni v. Shqipërisë, datë 7 Dhjetor 2010, § 51*).

Gjyqtarët në pakicë vërejnë se, edhe pse kërkesa për rishikim përfaqëson një formë të veçantë ankimi, një mjet të jashtëzakonshëm, nëpërmjet të cilit mund të hapet një gjykim i mbyllur në mënyrë përfundimtare nga gjykata, bazuar në dispozitat procedurale, shqyrtimi i kësaj kërkesë në dhomë këshillimi nga Kolegji i Gjykatës së Lartë, ashtu si në rastin e rekursit, ka për objekt vetëm verifikimin e legjitimitetit të kërkuarit, bazueshmërinë në ligj dhe në prova të kërkesës për rishikim, si dhe praninë e kritereve ligjore për shqyrtimin e saj në seancë gjyqësore.

Në kuptim të respektimit të standardit kushtetues për arsyetimin e vendimeve gjyqësore, gjyqtarët në pakicë vërejnë se kjo praktikë e Gjykatës së Lartë, e arsyetimit të vendimeve të saj të dhomës së këshillimit në formulën e tyre de plano, përfaqëson një standard minimal të vendosur prej saj, me qëllim të rritjes së efektivitetit të gjykimit në këtë gjykatë.

Për sa më sipër, gjyqtarët në pakicë vlerësojnë se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë nr.00-2009-1104, datë 20.11.2009, në dhomë këshillimi, që ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim për arsye se nuk përmban shkaqe nga ato që parashikon neni 494 i KPC-së, nuk ka cenuar të drejtën e kërkuarit për një proces të rregullt ligjor.

Anëtarë: Altina Xhoxhaj, Sokol Berberi, Sokol Sadushi